

VEILIGHEIDSVERLICHTING

Belgische norm - NBN EN 1838:2024

WOORDJE UITLEG

Met deze gids bieden wij een praktische handleiding aan, die helpt veiligheidsverlichtingsinstallaties te installeren conform de geldende regelgeving en normering op het gebied van kwaliteit en veiligheid. Waar regelgeving onduidelijk of zelfs tegenstrijdig is, doen wij in deze gids aanbevelingen en handreikingen, gebaseerd op de in onze branchevereniging gebundelde ervaring, kennis en kunde. Veiligheid is altijd het uitgangspunt. Aan de hand van praktijkvoorbeelden helpen wij de basis te leggen voor een goed veiligheidsverlichtingsplan.

Wij pretenderen niet met deze gids volledig te zijn. Elk gebouw - en daarmee ook elke veiligheidsverlichtingsinstallatie - is uniek. Een generieke oplossing voor elk type gebouw bestaat niet. Toetsing door specialisten blijft raadzaam.

Aan de basis van deze gids ligt de Belgische toepassingsnorm voor veiligheidsverlichting: NBN-EN 1838:2024. Hoewel in de huidige wet- en regelgeving veel over veiligheidsverlichting is vastgelegd, blijft gezond verstand een belangrijk instrument voor een goede vertaling van theorie naar praktijk. In geval van nood moet de veiligheidsverlichting een betrouwbaar baken zijn.

WAT IS VEILIGHEIDSVERLICHTING?

Veiligheidsverlichting is er in de eerste plaats om bij een stroomstoring een gebouw veilig te kunnen verlaten. Het stelt mensen in staat (gevaarlijke) processen veilig te beëindigen, zich te oriënteren op hun omgeving en de weg naar de dichtstbijzijnde nooduitgang te vinden. Veiligheidsverlichting helpt paniek te voorkomen en verkleint de veiligheidsrisico's.

In openbare gebouwen zoals ziekenhuizen, winkels en hotels en in private bedrijven is veiligheidsverlichting verplicht. Een goede veiligheidsverlichtingsinstallatie zorgt ervoor dat iedereen het gebouw kalm en via de kortst mogelijke route kan verlaten.

WAAR IS VEILIGHEIDSVERLICHTING NODIG?

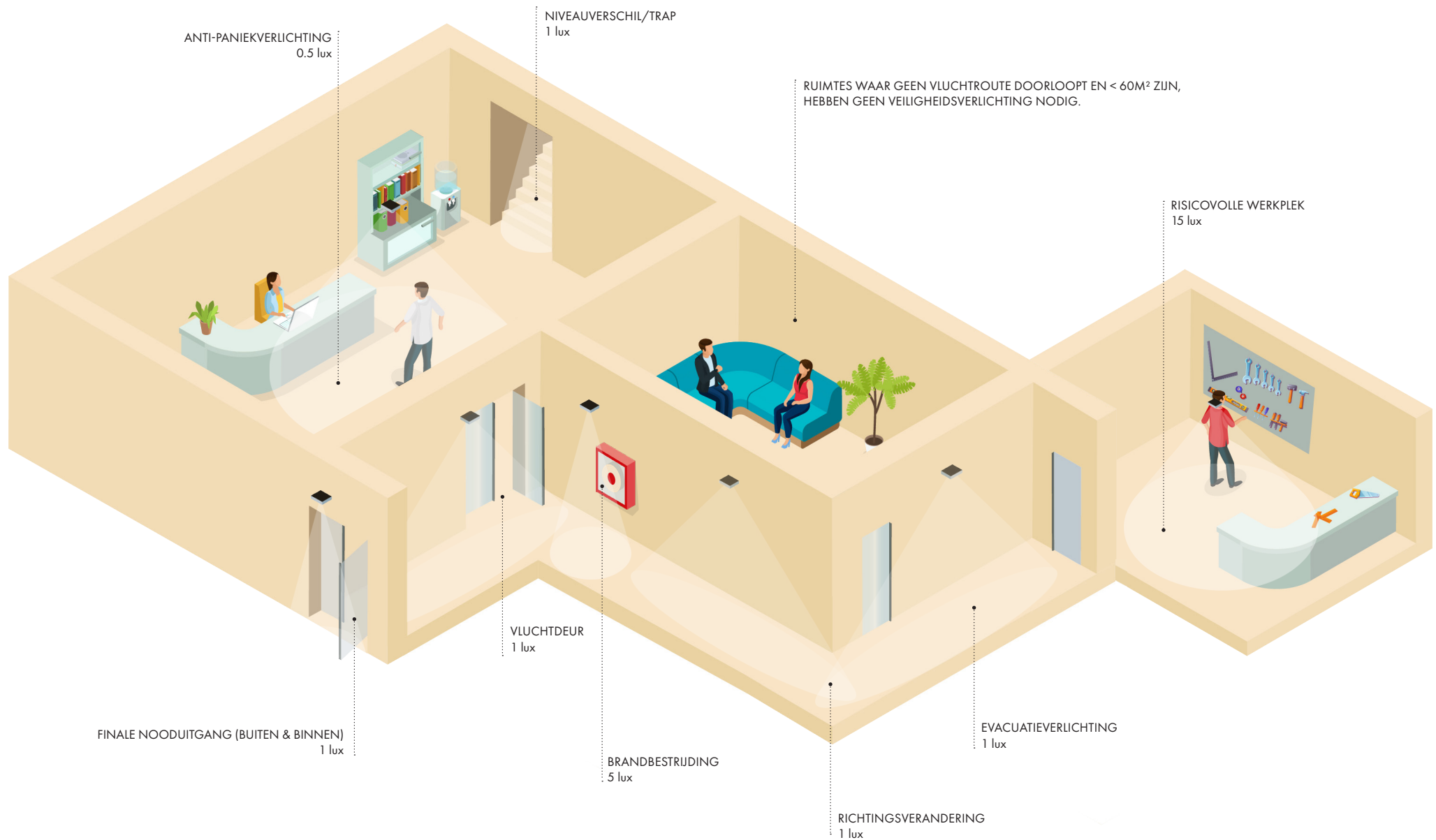
In België is veiligheidsverlichting verplicht in alle gebouwen; waar mensen werken of waar meer dan 75 personen aanwezig kunnen zijn, zoals kantoren, evenementenhallen en gemeenschappelijke ruimtes in een appartementencomplex.

Deze verplichting geldt ook voor het regelmatig onderhouden van de verlichting, zodat u zeker weet dat dit goed functioneert wanneer dat nodig is.

Een uitzondering zijn de eengezinswoningen, of gebouwen bestaande uit max. twee bouwlagen en een totale oppervlakte kleiner dan 100 m².

ALGEMEEN

ANTI-PANIEKVERLICHTING

WAT

Om paniek te voorkomen en verlichting te leveren zodat mensen een plaats bereiken waar een vluchtroute kan worden herkend.

DOEL

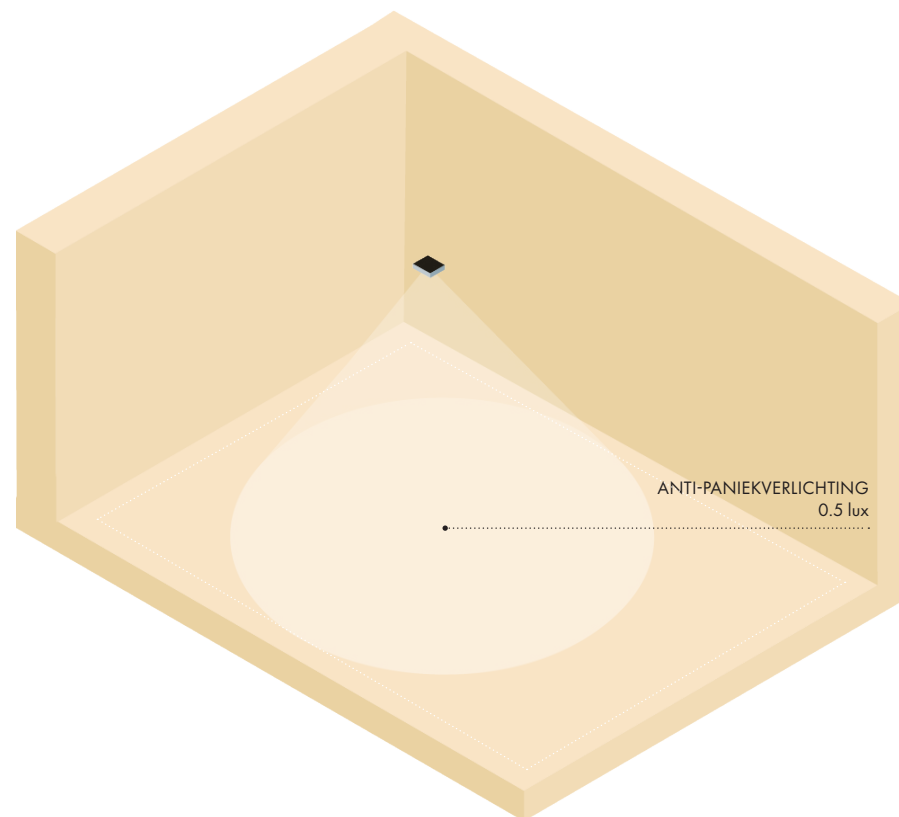
Het doel van anti-paniekverlichting is dat het mensen in staat stelt om in een noodsituatie een plaats te bereiken vanwaar ze verder gebruik kunnen maken van een vluchtroute. Deze verlichting moet aanwezig zijn in ruimtes waar zich groepen mensen kunnen bevinden; bijvoorbeeld een kantine of vergaderruimte.

WANNEER

Grote ruimtes groter dan 60 m², complexe ruimtes of wanneer er een gevaarlijke situatie kan ontstaan, zoals bij gebruik door grote groepen mensen of struikelgevaar. Ook toiletruimtes en kleedkamers groter dan 8m² en generator-/controlekamers.

Anti-paniekverlichting wordt voornamelijk toegepast in openbare gebouwen, zoals winkelcentra, kantoren en scholen. Deze veiligheidsverlichting wordt bereikt door een horizontale verlichtingssterkte van minstens 0,5 lux op de vloer, uitgezonderd een randzone van 0,5 m van de muur.

Wanneer men beslist om niet onmiddellijk te evacueren, bv. in rusthuizen kan er gekozen worden voor 1 lux als anti-paniekverlichting. Eventueel wordt er ook een langere brandduur voorzien van 3h. Bij keuze voor een langere brandduur moet ook de vluchtroute hiervan voorzien worden.

EVACUATIEVERLICHTING

WAT

Evacuatieverlichting zorgt ervoor dat vluchtwegen en eventuele obstakels op de route goed zijn te herkennen, zodat een gebouw op een veilige manier kan worden verlaten.

DOEL

De vluchtrouteverlichting dient ervoor te zorgen dat in geval van nood de vluchtroutes goed zichtbaar en gemakkelijk te volgen zijn. Evacuatieverlichting bestaat uit een vluchtwegverlichting - de verlichting van de route zelf - en een vluchtrouteaanduiding, bestaande uit borden met beeldtekens en pictogrammen.

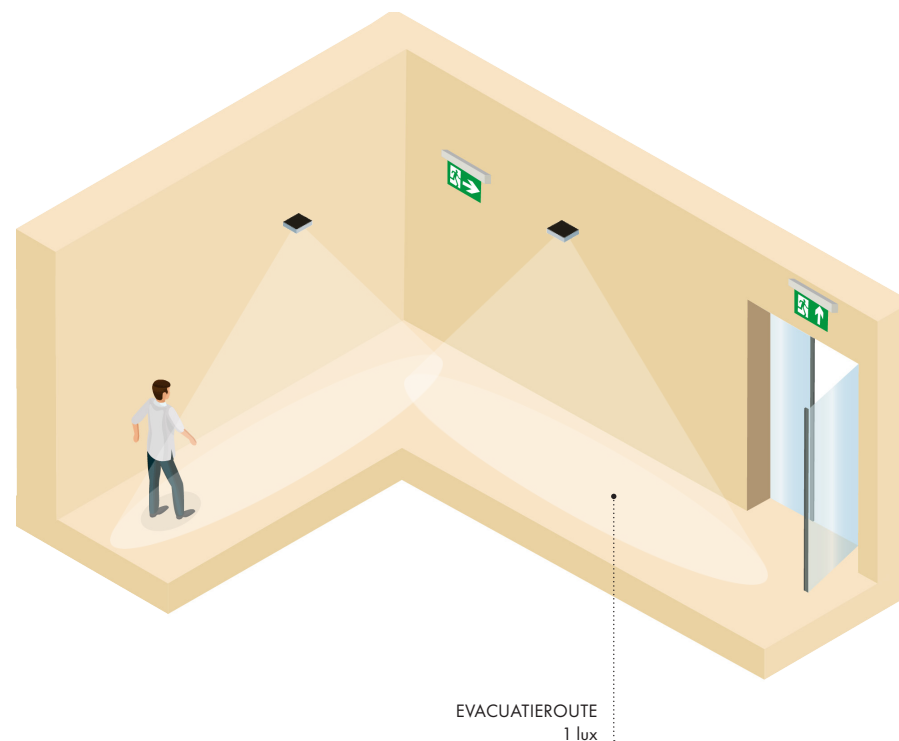
WANNEER

Onder een vluchtroute wordt verstaan: de route die naar de dichtstbijzijnde (nood)uitgang loopt. De verlichtingssterkte op de gehele vloer moet minimaal 1 lux zijn.

De 1 lux geldt niet in een randzone van $1/4$ van de breedte van de vluchtweg indien deze 2m breed of smaller is. Bij een vluchtroute breder dan 2m mag je een randzone van 0.5m gebruiken.

Vluchtwegverlichting is ook verplicht in een ruimte waar een vluchtroute door loopt. Hier voorziet men een strook van min. 2 m breed.

De vluchtwegverlichting stopt niet bij het verlaten van een gebouw maar loopt door tot aan de verzamelplaats.

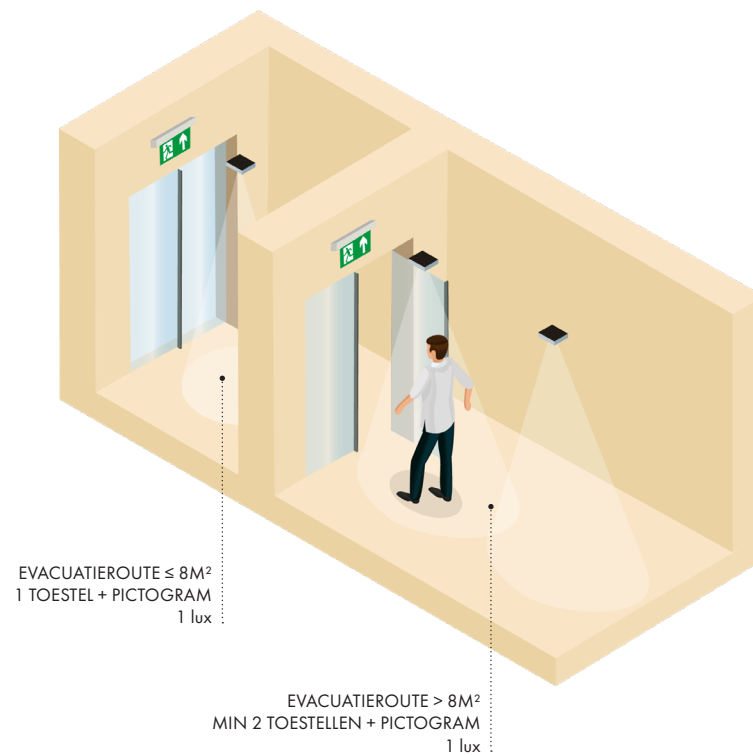

EVACUATIEVERLICHTING

LET OP!

Elke ruimte op een evacuatie-route moet uitgerust zijn met minimaal 2 verlichtingstoestellen.

Voor ruimtes met een oppervlakte kleiner dan 8 m² is 1 toestel voldoende, mits dit toestel op vloerniveau minimaal 1 lux levert. Het tweede verlichtingstoestel mag vervangen worden door een intern verlicht pictogram.

WAAR

Veiligheidsverlichting is vereist nabij*

- een vluchtdoor en nooduitgang. (1 lux)
- een finale nooduitgang, ook langs de buitenzijde. (1 lux)
- trappen en niveauveranderingen waarbij elke trap direct belicht is. (1 lux)
- een richtingverandering wanneer de richting van de vluchtweg onduidelijk is. (1 lux)
- iedere kruising of splitsing van gangen. (1 lux)
- elke EHBO-post en noodtelefoon. (5 lux)
- een hoofdverdeelbord en bord met verlichtingskring (5 lux)
- iedere plek met brandbestrijdingsmiddelen. (5 lux)
Waarom handbrandmelders, brandblussers/haspels, brandcentrales, evacuatieplannen.
- evacuatiehulpmiddelen en alarmknoppen voor mindervaliden. (5 lux)
- manuele ontgrendeling van een elektronisch bediende deur.
- Van de lift tot aan de evacuatielust. (1lux)
- Sanitair voor mindervaliden (1lux)

Ouderenvoorzieningen en toeristische logies met meer dan 5 verhuureenheden of met meer dan 12 slaapplekken voorzien 5 lux aan trappen, niveauveranderingen, richtingveranderingen en kruisingen van vluchtwegen.

*Nabij = binnen de 2m van het aangeduide punt.

WAT

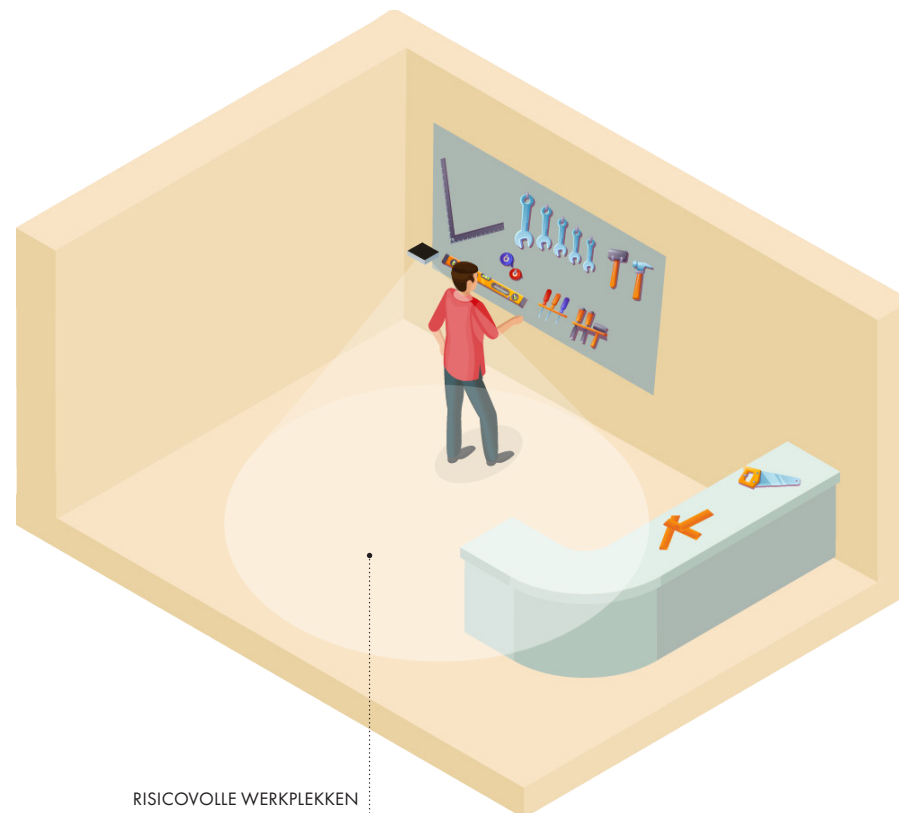
Veiligheidsverlichting voor werkplekken met verhoogd risico is er voor de veiligheid van personen die als onderdeel van hun werk verantwoordelijk zijn voor (gevaarlijke) processen of in een gevaarlijke situatie kunnen komen te verkeren. De verlichting stelt hen in staat een juiste afsluitprocedure uit te voeren, zodat de veiligheid van andere mensen in het gebouw niet in het geding komt.

Ruimtes met verhoogd risico:

- Ruimte waar een hoofdverdeelkast staat opgesteld
- Ruimte waar een onderverdeler staat opgesteld
- Ruimte waar hoofdnoodvoedingskast staat opgesteld
- Liftmachinekamer

Eventueel ook:

- Professionele keuken
- Praktijklokalen op school
- Laboratoria
- Werkplekken waar gewerkt wordt met gevaarlijke chemische stoffen.
- Werkplekken met een verhoogd brand- of explosiegevaar.
- Werkplekken met hoge temperaturen, bv. ovens.
- Werkplekken met een gevaarlijk proces bv. zaagmachines
- Werkplekken met een gevaarlijke situatie.

RISICOVOLLE WERKPLEKKEN
10% VAN DE NORMALE
VERLICHTINGSSTERKTE OF MIN. 15 LUX

SANITAIR EN KLEEDKAMERS

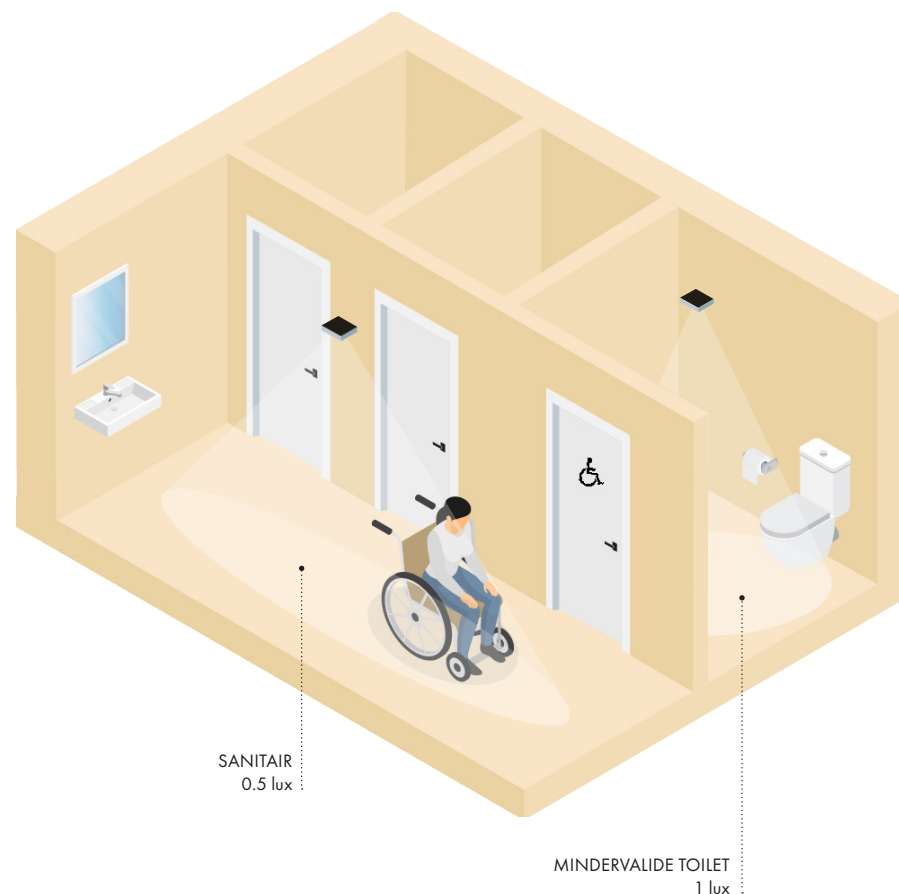
WAT

Veiligheidsverlichting in sanitaire ruimtes en kleedruimtes is wettelijk verplicht wanneer deze groter zijn dan 8m². Hier wordt er anti-paniekverlichting van 0.5 lux voorzien op vloerniveau.

Ook in mindervalide toiletten, kleedkamers met open douches en sanitaire ruimtes met een babyverzorgingstafel moet er veiligheidsverlichting aanwezig zijn. Hier gaat het over 1 lux op vloerniveau. Behalve bij een babyverschoontafel, hierbij moet er 1 lux op niveau van de verschoontafel voorzien worden. In een eenpersoonstoiletruimte moet er geen veiligheidsverlichting voorzien worden.

Alarmknoppen in toiletten en veiligheidsvoorzieningen voor mindervaliden moeten minimaal met 5 lux verticaal belicht worden.

Indien de sanitaire ruimtes beschikken over een sas of lobby wordt deze belicht als vluchtweg.

ZWEMBAD

Voor een veilige zwemomgeving wordt aangeraden om 5 lux te voorzien op het wateroppervlak, rondom het zwembad, op de evacuatieroutes en bij duikplanken en glijbanen.

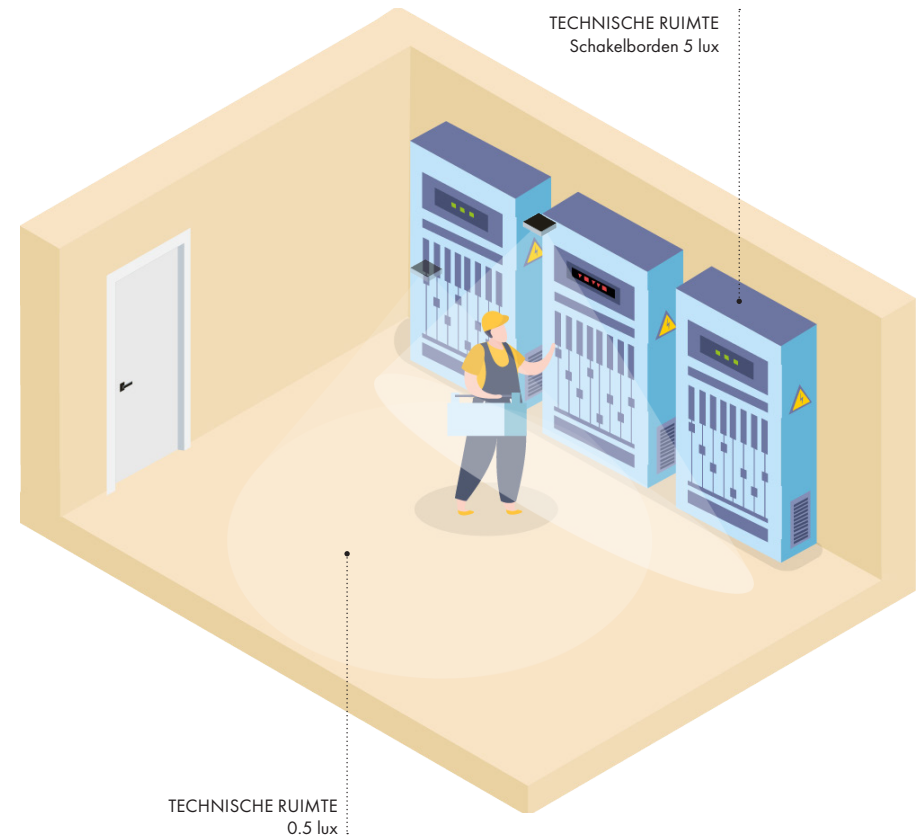
MOTORGENERATOR-, REGEL-, SCHAKEL- EN INSTALLATIERUIMTES

WAT

In ruimtes waar de bedieningspanelen van de verlichting worden beheerd of ruimtes waar werken kunnen worden uitgevoerd, zoals in motor-generatorruimtes, controle- en schakelkamers en technische ruimtes moet er ook veiligheidsverlichting voorzien worden.

In deze ruimtes moet minimaal 0.5 lux voorzien worden.

Behalven bij schakelborden, hoofdregelapparatuur en bedieningspanelen van de verlichting, deze zones bedragen 5 lux en worden belicht met een toestel op max 2m afstand.

WAT

Op alle locaties langs de vluchtroute moeten de nooduitgangs- of veiligheidsborden goed zichtbaar zijn aangebracht, zodanig dat de richting naar de dichtstbijzijnde nooduitgang duidelijk is aangegeven.

Wanneer er zich personen in het gebouw kunnen bevinden die niet bekend zijn met de omgeving, dienen de pictogrammen permanent belicht/verlicht te zijn. Bijvoorbeeld bij publieke gebouwen met veel mensen, zorginstellingen, onderwijsgebouwen, kantoren, hotels, parkeergarages.

De minimale brandduur voor een intern belicht pictogram bedraagt 1 uur. Als er gebruik wordt gemaakt van plak-pictogrammen dan moeten deze met 5 lux belicht worden, al dan niet permanent. Extern belichte veiligheidssignalering dient belicht te worden vanop max. 2m afstand.

Waar mogelijk dienen de armaturen te worden gemonteerd op een hoogte tussen 2 en 3 meter boven het vloerniveau, gemeten vanaf de onderzijde van het armatuur.

